

ROMAN

Het raadsel van De Roem der Vorsten

HERMAN PORTOCARERO

© 2023 Manteau / Standaard Uitgeverij nv, Franklin Rooseveltplaats 12,
B-2060 Antwerpen en Herman Portocarero

Vertegenwoordiging in Nederland:

New Book Collective, Utrecht

www.newbookcollective.com

Eerste druk maart 2023

Omslagontwerp: Leen Depooter / quod. voor de vorm

Omslagillustratie: © Kyle Monk – Getty Images

Opmaak binnenwerk: Ready2Print

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

ISBN 978 90 223 3976 3

D/2023/0034/170

NUR 300

I
HET BOEK
7

II
FABELACHTIG ABESSINIË
127

III
DE STAD EN DE NACHT
239

IV
HET DOSSIER-MENDOZA
325

V
ONTHULLING
363

EPILOOG
391

Naschrift – 402

Aantekeningen (algemeen) – 409

Aantekeningen bij de tekst – 412

In de duisternis van de put waarin ik was geworpen,
overwoog ik de dwaasheid van koningen en vroeg ik me af:
waaruit bestaat de roem der vorsten?

– KEBRA NEGAST, I, 2

I

HET BOEK

Tervuren, België, november 1996

Het balkon beklimmen was gemakkelijk. De vensters van de benedenverdieping naast de voordeur hadden tralies die een perfecte ladder vormden. De nacht was vochtig door de lucht van het omringende duistere bos. Een mistbank hing zo laag op de grond dat het uitzicht vanaf het balkon ineens heel ruim leek. De deur van het balkon was op slot en leek sinds jaren niet meer geopend te zijn.

Pas op nu. Plaats de zuignap voorzichtig op het glas naast de deurlink. Laat de glassnijder niet krassen. Verhoog langzaam en delicaat de druk op het glas. Het losgesneden stuk glas geeft toe aan de druk, terwijl lucht geladen met een zwaar parfum uit de kamer ontsnapt, een subtiele besmetting van de frisheid van mist en bos.

Glijd met de gehandschoende hand door de opening, reik naar de sleutel en de deurknop aan de linkerzijde. De hand, tastend in het duister, heeft nu al het terrein van het slapende lichaam en zijn intieme geuren geschonden. De volgende handelingen zijn een logisch gevolg van de eerste stap. Maar blijf voorzichtig. Laat de roestige scharnieren je nu niet verraden terwijl je het linkse deurpaneel opent en de nacht je volgt in de kamer.

New York, VS, december 1996

De wind werd al kouder toen ze van de taxi naar de ingang van het hotel Excelsior liepen. In de avondschemering was het verkeer nog druk op Central Park West aan hun rechterzijde, maar het park leek klaar voor de geheime nachtelijke fauna. Het hotel was een stuk vergane glorie van de Upper West Side. Ze checkten in en namen de lift naar de tiende verdieping. De lift was antiek en haperde. Ook de kamer was oubollig en stoffig met pseudoantiek meubilair, zware gordijnen van groen pluche, bruinegekleurde gravures aan de muur, en barokke lampen. Charmant voor wie geen allergie vreesde en niet schrok van een dode kakkerlak in de badkuip.

Toen ze uit het raam keken naar de tuinen van het Museum of Natural History aan de overzijde van 81st Street, was het gaan sneeuwen.

Ijsskoude wind van over de Hudson blies de vlokken in bijna horizontale lijnen. De sneeuw hulde het park in een diepere stilte. De kracht van de blizzard nam toe, de vlokken bedekten de straten en stopten het verkeer, tot al het rumoer van de stad bijna verstomde.

Aïda schopte haar schoenen uit, liet zich op een van de bedden vallen en stak een sigaret op. Haar broer liep rusteloos heen en weer langs het venster. De sneeuw had zijn plannen om vroeg te gaan joggen in het park al verknoeid. Na een poosje ging hij op het andere bed zitten en opende een van de valiezen.

‘Veel tijd is er niet, Sammy’, zei Aïda, terwijl ze rook rond haar tong rolde.

Ze speelde verstrooid met een gouden Ethiopisch kruis. Het hing aan een lange, zware ketting die bovenop een nauwsluitende zwarte blouse tot tussen haar borsten reikte. Ik ben toch min of meer in de rouw, dacht ze, en probeerde iets positiefs te denken over haar moeder.

‘Vergeet dat nu, sis’, zei Sammy, die feilloos haar gedachten raadde. Hij onderbrak het uitpakken van de bagage. ‘Je hebt gelijk, de tijd dringt. Hapte verwacht ons in Washington. Als we gaan, eindig jij met een verlovingring aan je vinger en sta ik op straat. Als we die... spullen kunnen verkopen kunnen we voor een tijdje overleven. Maar uiteindelijk zul je moeten trouwen om niet van honger te sterven. Tenzij we het hele raadsel kunnen oplossen.’

‘Ik trouw met de miljoenen en dan werf ik je aan’, zei Aïda plagend.

‘Absoluut. “Mr Samuel Tessema, tot uw dienst!” Wie zou niet een chauffeur willen met een doctoraat in kunstgeschiedenis en oude Semitische talen? Je man zal wel enthousiast zijn. En de miljoenen... Als ik erover nadenk – waar haalt Hapte zijn geld vandaan? Het is jaren geleden dat hij een echte job had.’

‘De mijnen van Salomo? Wie weet? We zijn toch een fabelachtig volk. “Mysterieus Abessinië”. Bijzonder ras, geschapen door God op een van zijn betere dagen. Heb je de telefoonnummers?’

‘Ik ben aan het zoeken. Ja. Nu hier zijn de spullen. Waar bergen we ze op?’ Hij haalde een dunne, rechthoekige doos uit het valies. ‘Het hotel zal wel een brandkast hebben.’

Aïda’s ogen stonden weer dromerig. ‘Sammy, voel je je... schuldig, over moeder, bedoel ik?’

‘Laat dat toch rusten nu, zusje. Ik moet afspraken maken om de spul-

len te verkopen.' Hij opende een agenda op zijn knieën, keerde zich naar de telefoon.

Aïda staarde naar de vallende sneeuw en rookte en mijmerde.

Brussel, België, 1983-1996

Sinds haar aankomst in Brussel als vluchteling in 1983 had *woizero* Alemnesh* gewoond in een kleine art-nouveauvilla in de bossen van Tervuren. Het huis van twee verdiepingen was buiten proportie hoog en smal. De onversierde zijmuren van baksteen contrasteerden met de voorgevel van gele glazuursteen, die was voorzien van een smeedijzeren balkon onder aan een groot, rond venster. Het geheel leek wat op de mand aan een luchtballon, getekend in twee dimensies. Het venster hoorde bij de slaapkamer van de prinses en werd nooit geopend. Ze leefde in de kamer met gesloten gordijnen – als binnen een gesloten oog, dacht Aïda telkens als ze het huis bezocht. Woizero Alemnesh leefde in haar herinneringen, vastend op woensdagen en vrijdagen zoals voorgeschreven door de Ethiopisch-orthodoxe kerk,* en onderhield ook de andere devoties om een laatste schijn van samenhang en doel te geven aan haar verbrijzelde leven.

Het huis was gebouwd in 1910 en was eigendom van de negentigjarige erfgename van een kolonel die nog in Afrika had gediend als een van koning Leopolds geheime agenten. Vlakbij bevond zich het Museum voor Midden-Afrika, gebouwd op de schaal van Versailles door dezelfde megalomane koning. Die banden met Afrika, hoe vreemd ook, kwamen nooit op in de gedachten van de prinses, die zich geen vragen stelde over haar nieuwe omgeving en die het nog normaal vond dat eigendommen van *bovelingen* beschikbaar waren voor discrete koninklijke liefdadigheid, ondanks revoluties in Ethiopië en elders.

Slechts na veel en moeilijke gesprekken met haar moeder had Aïda begrepen dat hun vrijlating uit gevangenschap in de *Oude Ghebbi*, het vroegere paleiscomplex van keizer Menelik in Addis Abeba, gebeurd was onder druk van Europese koningshuizen. Die hadden de militaire dictator kolonel Mengistu ervan overtuigd dat hun 'nichten en neven' veilig zouden zijn in Europa, en dat ze niet langer opgesloten moesten

blijven ‘als bescherming tegen de wraak van het volk’, na de staatsgreep van 1974 en de dood van keizer Haile Selassie een jaar later. Alemnesh en haar tweeling hadden geluk gehad; prominentere leden van de keizerlijke familie waren pas vrijgelaten en in ballingschap gegaan in 1988.

Telkens als Aïda het huis bereikte na een vreemd-romantische tramrit door het Zoniënbos, las ze met dezelfde ironische blik het opschrift in gouden mozaïekletters boven de voordeur: ‘ENFIN CHEZ MOI’. De oude Afrikastrijder had nooit die zucht van opluchting beleefd: hij was lang voor zijn pensioen in Congo gestorven aan malaria en syfilis. De naam van het huis was een verdere sarcastische noot van ballingschap die aan woizero Alemnesh voorbijging.

De talrijke bezoeken en conversaties gedurende de jaren hadden zich in Aïda’s hoofd samengevoegd tot een enkele gebeurtenis, inclusief het kleine ceremonieel en de pijnlijke stiltes die erbij hoorden. De dienstbode, met de naam Buzunesh,* was de vroegere min van de tweeling. Ze verwelkomde Aïda formeel bij de smalle voordeur. Ze wisselden de lange Amhaarse beleefdheden uit. Terwijl Aïda de steile trappen opging naar de slaapkamer van haar moeder, herinnerden de geuren van wierook en koffie aan kinderjaren in een geheime plaats. Alleen het scherpe aroma van de eucalyptusbomen ontbrak.

‘*Tena yestelegn,** mama’, zei Aïda.

Woizero Alemnesh zat rechtop in haar bed, als steeds gekleed in smeteloos wit, met een geborduurde *shamma* – de traditionele sjaal – over haar hoofd gedrapeerd. Ze gaf haar dochter een afstandelijke kus.

‘*Comment va ton frère?*’ vroeg ze.

De opwinding van het bezoek gaf haar grauwe gezicht weer wat kleur. Zij was een aantrekkelijk meisje geweest in haar jeugd, een van ’s keizers geliefkoosde nichten aan het hof: haar huidskleur een fraai koperbruin, levendige ogen. Nu was haar gezicht askleurig van het altijd binnenshuis in het halfduister leven, en het wit van haar ogen had een gele schijn. Zakken onder haar ogen duiden op voortdurende constipatie.

‘*Comment va ton frère?*’ herhaalde zij, en trok de sluier half over haar neus en haar mond, alsof ze het oordeel van haar verleidelijke dochter over haar gezicht vreesde.

Aïda slikte een mengeling van irritatie en pijn door. Sammy vermeed zijn moeder. In haar aanwezigheid werd zijn verwarring van stuurloze jonge man erger – en meer nog de afwezigheid van een vader. Maar hoe-

wel het Aïda was die vocht met zichzelf om de moeizame band met hun moeder te behouden, was haar eerste vraag bij elk bezoek naar haar zoon. Aïda voegde haar geprikkeldheid bij al de andere aspecten van haar persoonlijkheid, die ze telkens moest achterlaten als ze het huis betrad, en ging moedig verder.

'Il va bien, maman, et il envoie ses respects.'

'Waarom komt hij me niet bezoeken?'

'Hij is druk bezig met zijn scriptie, mama. U weet dat hij probeert volgend jaar zijn doctoraat te halen. Om uitgaven te besparen.'

Woizero Alemnesh reageerde niet op de verwijzing naar de wankel financiële situatie van haar kinderen. Of toch wel, maar op haar eigen manier.

'Ato* Hapte heeft me geschreven uit Washington', zei ze na een onhandige stilte. 'Hij plant het huwelijk van zijn kleindochter Tsehai* volgende maand. Hij wil je uitnodigen om zijn kleinzonen te ontmoeten.'

Mondaine huwelijken in de Ethiopische diaspora waren een geliefkoosd onderwerp van woizero Alemnesh, en een dat Aïda nog extra irriteerde. Zij kende maar al te goed haar moeders traditionele obsessie om haar dochter zo snel mogelijk gehuwd te zien met een goede partij.

'Volgend jaar heb ik ook mijn diploma, moeder. En ik hoop daarna vast werk te vinden.'

Dat was geen antwoord naar de normen van de prinses. Integendeel, een onafhankelijkheidsverklaring van een hooggeboren meisje ging in tegen haar diepste overtuigingen.

'Ato Hapte is zeker van een portefeuille in het kabinet *wanneer we terugkeren*', zei haar moeder koppig. Opnieuw en nog sterker voelde Aïda hoe moeilijk het was zich door deze bezoeken heen te loodsen. Ze wilde haar moeder de ijdele hoop op een terugkeer naar Addis Abeba en de oude privileges niet ontzeggen, maar tezelfdertijd weigerde ze toe te geven aan de pathetische illusies van de royalisten, wachtend op de instorting van de Ethiopische republiek om de dynastie van Salomo te herstellen. De oude keizerlijke lobby had even hoop gehad toen het communisme in Ethiopië, als elders, opgedoekt was; maar in de echte wereld was het herstel van de monarchie nooit een optie geweest.

'Ik heb mijn eigen leven, mama', zei Aïda zachtjes. Die eenvoudige uitspraak was de minst pijnlijke manier om de politieke illusies van haar moeder te begraven.